

-ARAŞTIRMA MAKALESİ-

SOSYAL BELEDİYECİLİKTEN SOSYAL POLİTİKAYA GEÇİŞ BAĞLAMINDA SAKARYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa ÇÖPOĞLU¹⁶

Öz

Yerel yönetimler günümüzde önemli sosyal politika uygulayıcısı kurumlar olarak görülmektedir. Özellikle sorumluluk sahalarındaki vatandaşların farklılaşan ve özelleşen ihtiyaçlarının giderilerek, toplumsal huzurun sağlanmasında önemli işlevleri bulunmaktadır. Bu araştırmada, Sakarya Büyükşehir Belediyesi hizmetlerinin sosyal yardım ve sosyal hizmet kapsamında mı yoksa daha geniş kapsamlı sosyal politika düzeyinde mi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Nitel veri toplama yöntemlerinden görüşme/mülakat yoluyla toplanan veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Sonuçta, Sakarya Büyükşehir Belediyesi hizmetlerinin çoğunlukla sosyal yardım ve sosyal hizmet düzeyinde kaldığı, özellikle Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin hedeflediği hizmetlerin, sosyal politikadan çok sosyal hizmetler üzerine odaklandığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Sosyal Politika, Sosyal Yardımlar, Sosyal Hizmetler.

Jel Kodları: H7, H75, I3, I31.

Başvuru: 17.04.2020 **Kabul:** 24.06.2020

¹⁶ Dr., Genel Sekreter, Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, mcopoglu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-3320-0845>

EVALUATION OF SAKARYA METROPOLITAN MUNICIPALITY SERVICES IN THE CONTEXT OF TRANSITION FROM SOCIAL MUNICIPALITY TO SOCIAL POLICY

Abstract

Local governments are seen as important social policy implementing institutions today. They have important functions in ensuring social peace, especially by meeting the differentiating and specializing needs of citizens in their area of jurisdiction. In this study, it is tried to be determined whether the services and provisions of Sakarya Metropolitan Municipality are within the scope of social aid and social work or at a wider social policy level. The data collected through interviews, which are among the qualitative data collection methods, were analyzed through the content analysis technique. As a result, it was understood that the services and provisions of Sakarya Metropolitan Municipality mostly remained at the level of social aid and social service, and the services targeted especially by Sakarya Metropolitan Municipality focused on social services rather than social policy.

Key Words: Local Governments, Social Policy, Social Aid, Social Services.

Jel Codes: H7, H75, I3, I31.

‘Bu çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.’

1.GİRİŞ

Günümüzde sıklıkla beraberce ele alınan iki kavram olan “yerel yönetimler” ve “sosyal politikalar”, özellikle 1980’li yıllardan sonra yükselişe geçen neo-liberal ekonomi politikaları ile birlikte araştırmacılar tarafından sürekli olarak tartışılmaya başlanmıştır. Devlet aygıtının sosyal, kültürel ve ekonomik hayattaki rolünün giderek azalması, özellikle dezavantajlı grupların ihtiyaçlarının karşılanması noktasında sıkıntılarla karşılaşmış ve bu boşluğun yerel yönetimlerce doldurulabileceği düşünülmüştür.

Sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde ele alınan yerel yönetimler ve sosyal politikalar arasındaki ilişki, yerel yönetimlerin geleneksel görevleri ve işlevleri olan alt yapı hizmetlerinin ötesindedir. Bu çerçevede yerel yönetimlerin hizmet sunumu yaptıkları vatandaşların sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarının da göz önüne alınmasını ve üretilen politikaların hizmete dönüşmesi noktasında bu gerçeklerden hareket edilmesini gerektirmektedir.

Sosyal yardım ve sosyal hizmet eksenli olarak hayata geçirilen politikalar ve bu doğrultuda sunulan hizmetler günümüz toplumsal yaşamı çerçevesinde özellikle dezavantajlı gruplar için büyük önem taşımaya rağmen, toplumsal yapı açısından

konu ele alındığında yetersiz kalmaktadır. Özellikle sosyal politikadaki anlayışın tarihsel süreç içinde geçirdiği değişim bu durumun en önemli göstergesidir. Günümüz sosyal politika anlayışı toplumun tüm kesimlerini kapsamakta, bu doğrultuda sunulan hizmetler herhangi bir ayırım noktası taşımadan toplumun bütün kesimlerini hedeflemektedir.

Bu çalışmada da Sakarya Büyükşehir Belediyesi özelinden hareketle, yerel yönetimlerin uygulamalarının hangi kapsamda olduğu değerlendirilmeye çalışılacaktır. Öncelikli olarak yapılacak literatür taraması ile konunun kavramsal çerçevesi açıklanacak, daha sonrasında ise Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli sosyal çalışanlarla gerçekleştirilecek mülakatlar çerçevesinde hayata geçirilen uygulamaların sosyal yardım ve sosyal hizmet eksenli mi yoksa sosyal politikalar kapsamında mı olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır.

1.1. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırmada yer alan kavramlar açıklanmış, değişkenleri belirleyen, ilişkileri açıklayan dönüşümlere yer verilmiştir.

1.2. Sosyal Belediyecilik

Yerel yönetimlerin ortaya çıkışı tarihsel açıdan ele alındığında, merkezi yönetimlerin yerel düzeydeki hizmetlerin planlanarak sunulmasında yetersiz kalması ve bu noktada yetkilerinin bir kısmını, yine kendilerine bağlı bölgesel olarak oluşturulan daha küçük düzeyde örgütlenen yönetim birimleri ile paylaşmaya başlamasıyla kendini göstermektedir. Bu noktada ihtiyaç ve istekleri farklılaşan yerel toplulukların, farklılaşan bu istek ve ihtiyaçlarının karşılanarak giderilmesi yerel yönetimlerin sorumluluklarını gün geçtikçe arttırmakta ve sunulan hizmetleri çeşitlendirmektedir. Bu durum sadece merkezi yönetim biçimlerini değil, aynı zaman da yerel yönetimleri de değişime uğratarak; kamu yönetimi mantığı ile özel sektör yönetim anlayışının beraber ele alınmasına ve yönetim çerçevesinde sosyal sorumlulukların ön plana çıkmasına sebep olmuştur (Yılmaz, 2005: 310-311). Bu sürece kadar yerel yönetim biçimlerinin en önemli ve yaygın birimleri olan belediyelerin görev tanımlarında da değişimler yaşanmıştır. Belediyelerin öncelikli görevleri olan sorumluluk bölgelerindeki alt yapı hizmetleri sunumunun yanında yeni sorumlulukların ortaya çıktığı; bu yeni sorumlulukların çoğunlukla hizmet götürdükleri kesimin sosyal ihtiyaçları çevresinde şekillendiğini söylemek mümkündür. Bu bakış açısıyla sosyal belediyecilik anlayışını “*belediyelerin hizmet sunumu yaptığı coğrafi alan içinde yaşayan halkın alt yapı ihtiyaçlarından doğan hizmetlerin yanında; ekonomik, sosyal, sportif, kültürel vb. ihtiyaçları ile de ilgilenerek, bu ihtiyaçlara yönelik çözüm üreten yerel yönetim anlayışı*” şeklinde tanımlamak mümkündür (Koçak, 2017: 121-122). Bir başka tanıma göre ise “*sosyal politikanın yerel düzeyde başarı ile uygulanarak, sosyal devlet yaklaşımının yerel seviyede yansıtılması*” sosyal belediyecilik olarak kabul edilmektedir (Çelik, 2014: 6).

Sosyal belediyecilik yaklaşımı gerek anlayış ve gerek uygulama noktalarında klasik belediyecilik anlayışından farklılaşmaktadır. Sosyal belediyecilik yaklaşımı ile belediyelerden beklenen öncelikli işler içinde, kendi sorumluluk alanlarında bulunan ve hizmet götürmekle yükümlü oldukları toplumun sosyal görünümünün belirlenerek, sunulacak hizmetlerin bu doğrultuda planlanmasıdır. Bu planlama dâhilinde, belediyelerin sorumluluk sahasındaki bireylerin farklılaşan sosyal, kültürel, ekonomik, sportif vb. ihtiyaçlarının belirlenmesi ve hizmet sunumunun özelleştirilmesi ön plana çıkmaktadır (Uçaktürk, Uçaktürk ve Özkan 2009: 2-4). Sosyal belediyecilik anlayışının klasik belediyecilik anlayışından ayrıştığı bir diğer önemli nokta da sadece ihtiyacın karşılanması değil, aynı zamanda ihtiyaca sebep olan kaynağın ortadan kaldırılmasıdır. Bu çerçevede sosyal belediyecilik, öncelikli olarak toplumsal düzende kendini gösteren problemlere müdahale ederek çözüm üretmenin ötesinde, problemin kaynağını tespit ederek sorunlar ortaya çıkmadan mücadeleyi yöntem olarak benimseyen ve böylece toplumsal refahı arttırmayı amaçlayan bir anlayıştır (Öztürk ve Gül, 2012: 385). Değişen belediyecilik anlayışı ve sosyal belediyecilik yaklaşımının günümüzde gittikçe ağırlık kazanması, bu kapsam da yerel yönetimlerden olan beklentileri de arttırmaktadır. Bu bakış açısıyla sosyal belediyecilik anlayışının işlevlerini şu şekilde sıralamak mümkündür (Ünlü, 2016: 71-72):

- Yatırımları Gerçekleştirme: Sosyal belediyecilik anlayışı ile hareket eden yerel yönetimlerin tek sorumluluğu, merkezi yönetimlerin kendilerine sağlamış olduğu özerklik kapsamında ihtiyaç sahibi bireylere yardım etmek değildir. Bu durumun yanında, yardım eli uzatılan ihtiyaç sahibi bireylerin daha sonrasında kendi kendilerine yetebilecek düzeye gelmeleri ve yardıma ihtiyaçlarının kalmamasını sağlamakta sosyal belediyecilik anlayışının temel işlevlerinden birini oluşturmaktadır. Bu kapsamda öncelikle işsizlikle mücadele ederek istihdamı arttırmaya yönelik tedbirler alınması, işgücü piyasasında bilgi eksikliğini gidermeye yönelik mekanizmalar geliştirilmesi sosyal belediyecilik kapsamında yerel yönetim birimlerinden beklentiler içindedir.
- Rehberlik Yapma, Yönlendirme ve Mobilizasyon: Sosyal belediyecilik kapsamında yerel yönetimlerden beklenen bir diğer önemli görev de, hizmet götürdükleri topluluğa alt yapı hizmetleri dışında sosyal ve kültürel konularda rehberlik yaparak yönlendirmeleridir. Çeşitli başvuru ve danışma mercileri oluşturarak halkı bilgilendirmek, toplumu ilgilendiren konularda koordinasyonu sağlayarak halkı doğru biçimde yönlendirmek sosyal belediyecilik kapsamında ön plana çıkan konulardandır.
- Gözleme ve Yardım Etme: Sosyal belediyecilik kapsamında yerel yönetimler, ihtiyaç sahibi bireylerin tespit edilmesi ve ihtiyaçlarının giderilmesi işlevini üstlenmektedirler. Ancak bu çerçevede klasik belediyecilik anlayışından ayrılan en önemli nokta, yerel yönetimlerin

bu işlevi yerine getirirken çok paydaşlı bir yapının içinde yer almalarıdır. Gerek sivil toplum örgütleri ile gerek özel sektör kuruluşları ile ve gerek diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ortak çalışmalar gerçekleştirmek, ihtiyaç sahiplerine hizmetleri bahsi geçen diğer kurum ve kuruluşlarla ortaklaşa ulaştırmak sosyal belediyeciliğin ayırt edici bir diğer noktasıdır (Beki, 2008: 41).

- Sosyalleştirme, Rehabilitasyon ve Sosyal Kontrol: Sosyalleştirme süreci, toplumsal yapı içinde yaşayan insanların, toplum içindeki diğer insanlarla uyumlu bir biçimde yaşayarak, toplumsal yaşama adapte olmaları ve toplumun kendilerinden beklediği gibi davranışlar sergilemeleridir. Yerel yönetimler bu açıdan bir okul gibi düşünülmelidir. Sosyal belediyecilik çerçevesinde yerel yönetimlerin düzenleyeceği etkinlikler, kurslar ve toplantılar bir açıdan tamamlayıcı eğitimlerdir. Sosyalleştirme ile toplumsal yapının sağlıklı bir biçimde işlenmesini sağlamak ve toplumsal uyumun artırılması günümüzde sosyal belediyecilik yaklaşımı ile hareket eden yerel yönetim birimlerinden yerine getirmeleri beklenen bir işlemdir (Pektaş, 2010: 14, Ünlü, 2016: 72, Toprak ve Şataf, 2009: 15).

Klasik belediyecilik ile sosyal belediyecilik anlayışı arasında birçok farklılık bulunmasına rağmen, temel ayırt edici nokta olarak “*bütünsellik*” ön plana çıkmaktadır. Sosyal belediyecilik anlayışına sahip yerel yönetimlerin, hizmet götördükleri halkın problemlerini bütünsel bir çerçevede ele alarak çözüm üretmeye çalıştıklarını; bunu yaparken de toplum içinde paydaş olarak kabul edilebilecek diğer unsurları da çözümün bir parçası haline getirmeye çalıştıklarını söylemek doğru bir yaklaşım olacaktır.

1.3. Sosyal Politika Kavramı

Sosyal politika kavramının ilk defa 19. yy başlarında Almanya’da bilim insanı Wilhelm Heinrich Riehl tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bununla beraber bir bilim dalı olarak ise teorisinin yine Alman bilim insanı Otto Von Zwiedineck Südenhorst tarafından oluşturulduğu kabul gören bir görüştür (Şenkal, 2017: 28). Kavram literatürde çoğunlukla sosyal politika olarak kabul görse de, Kuzey Amerika’da sosyal refah politikası olarak da adlandırılmakta ve tanımı dönemsel olarak farklılıklar göstermektedir (Ersöz, 2003: 119). Günümüzde dar anlamda, geniş anlamda ve yeni nesil olarak tanımlanan sosyal politika kavramı Kessler (1945: 4) tarafından “*toplumsal düzende bulunan tüm sosyal sınıfların ve yapıların davranışları, farklılaştıkları noktaları ve birbirleriyle giriştikleri mücadele içinde devlet yapısını ve yasal düzenini sürdürerek korumayı amaçlayan tüm uygulamalar bütünü*” şeklinde tanımlanmaktadır. Talas (1992: 4) ise sosyal politika kavramını “*ekonomik olarak bağımlı durumda ve güçsüz bireylerin korunması için devlet aygıtı tarafından alınan önlemler, ayrıca özgürlükler ve haklar bütünüdür*” biçiminde tanımlar. Sosyal politikanın bir diğer tanımında ise bütüncül bir yaklaşım

sergilenmekte ve kavram “*toplumsal yapı ve düzende sosyal açıdan koruma, eşitlik ve refahın, emeğin ağırlıklı olduğu toplumsal sorunlarla beraberce ele alınarak incelendiği bir çalışma alanı*” olarak açıklanmaktadır (Yenihan, 2017: 179).

Sosyal politika kavramını ilk ortaya çıktığı dönem olan Sanayi Devrimi’nden günümüze kadar geçirdiği değişikliklerle birlikte tanımlamak gerekirse ilk olarak dar anlamda sosyal politikalar ile karşılaşmaktadır. Dar anlamda sosyal politikalar Şenkal (2017: 21) tarafından “*çıkarları birbirlerinden farklılaşan sosyal sınıfların yine birbirleriyle yaşadıkları çatışmaları önleyerek toplumsal düzen içinde uyumu sağlamak*” olarak tanımlanmaktadır. Çoğunlukla 1970’li yılların ortasına kadar dar anlamda sosyal politikalar ağırlıklı olarak tartışma konusu olurken, bu tarihlerden sonra ise geniş anlamda sosyal politikaların tartışılmaya başlandığı görülmektedir. Taşçı (2017: 18-19) geniş anlamda sosyal politikaları “*hedeflediği kesim olarak sadece işçi sınıfını ve işçi sınıfının çalışma ve yaşam koşullarını değil, aynı zamanda toplumsal yapı içindeki tüm bireylerin karşılaşılabileceği, ekonomik, sosyal ve kültürel riskler, problemler, sınırlılıklar ve engeller karşısında alınacak önlemler ve uygulanacak politikalar bütünü*” olarak tanımlamaktadır. 1970’li yıllardan sonra ise sosyal politikaların daha geniş bir perspektiften ele alınarak yeniden tanımlanması gerekliliği tartışma konusudur. Yeni nesil sosyal politikalar olarak adlandırılan bu tartışmanın konusunu ise toplumsal yapı içinde ihtiyaçları farklılaşan kesimler oluşturmakta ve bu kesimlere dezavantajlı gruplar adı verilmektedir. Bu grupların barınma, güvenlik, ulaşım vb. sorunları önem kazanarak sosyal politika kapsamında ele alınmaktadır. (Tokol, 2013: 1-2).

Kimi araştırmacılar sosyal politikaları Sanayi Devrimi öncesi dönemlere kadar götürseler de, gerek uygulamaların kurumsal olmaması gerek sosyal politika uygulaması olarak kabul edilebilecek yardımların ve sunulan hizmetlerin çoğunlukla dini kuruluşlar aracılığıyla sağlanması veya gerek bu yardımların aile içi dayanışma biçiminde kendini göstermesi, sosyal politikaların doğuşu için Sanayi Devrimini bir milat olarak kabul etmeyi mümkün hale getirmektedir (Ersöz, 2011: 30). Sanayi Devrimi’nin özellikle üretim ve çalışma biçimlerini değiştirerek dönüştürmesi, beraberinde yeni sınıfların tarih sahnesine çıkmasını sağlamış; başta işçi sınıfı olmak üzere, kapitalist ekonomik yapının güçlenmesiyle ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamda toplumun yaşam koşullarının giderek kötüleşmesi sosyal politikalara olan ihtiyacı doğurmuştur (Altan, 2011: 2-3). Sosyal politikaların tartışılmaya başlaması, işçi sınıfının doğuşuyla tarihsel bir paralellik içerisindedir. İşçi sınıfının kötü çalışma koşullarına mahkûm edilmesi, bu durumun yanında yaşam koşullarının da gün geçtikçe kötüleşmesi, işveren karşısında doğası gereği zayıf olan işçi sınıfının korunmasını zorunlu kılmıştır (Tezgel, 2013: 2).

Sosyal politikalar anlam ve uygulama açısından tarihsel süreçte değişikliklere uğrasa da, bu değişimlerin sebepleri, sosyal politikaların tartışıldığı ve uygulandığı ilk dönemlerden itibaren benzerlik göstermektedir. Sanayi Devrimi ile kapitalist

ekonomik düzende işverenlerin klasik iktisadi yaklaşımın da belirttiği üzere sürekli kar etme güdüsüyle hareket etmeleri, işçi sınıfını “sefalet ücretleri” adı verilen çok düşük ücretlere ve bunun yanında çok uzun çalışma saatleri ile kötü çalışma koşullarına maruz bırakmıştır. Aynı dönemlerde kadın ve çocuklarında çok kötü çalışma koşulları altında, çok düşük ücretlerle ve uzun çalışma saatleri ile karşı karşıya oldukları görülmektedir (Talas, 1997:263). Bu şartları iyileştirmek amacıyla sosyal politikalar da değişime uğramıştır. 20. Yüzyılda başta 1929 Büyük Dünya Krizi olmak üzere yaşanan ekonomik krizler ve Dünya Savaşları neticesinde sosyal eşitlik ve sosyal refahla beraber toplumun bütününde refahı arttırmak adına uygulanan ekonomi politikalarının yetersiz kalması, sadece işçi sınıfının değil, beraberinde tüm toplumun refahını arttırmaya yönelik sosyal politikaların tartışılarak uygulanmaya başlanmasına zemin hazırlamıştır (Bedir, Özaydın ve Metin, 2013: 6-7).

1.4. Sosyal Belediyecilik Uygulamalarından Sosyal Politikalara Dönüşüm

Sosyal belediyecilik yaklaşımı incelendiğinde gerek tartışılan konuların ve gerek uygulamaların çoğunlukla sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar ekseninde şekillendiği görülmektedir. Bu noktada altı çizilmesi gereken konu sosyal belediyecilik anlayışının sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin çok daha ötesinde bir kavram ve anlayış olduğu gerçeğidir. Sosyal belediyecilik anlayışı toplumda ihtiyaç sahibi bireylere ayni ve nakdi yardımlar gerçekleştirmenin yanında, bir yandan sorunların kaynağına inerek sorunlar henüz ortaya çıkmadan çözüm üretmeyi diğer yandan da toplumun geneline sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda rehberlik yapmayı gerektirmektedir. Sosyal politika uygulamaları ve uygulayan kurumlar açısından konu ele alındığında kesin sınırların çizilemediği görülmektedir. Batılı devletlerde yerel yönetimler İkinci Dünya Savaşı sonrasında sosyal politika uygulamalarına başlamışlardır. Özellikle şehirlerin sosyal kalkınma süreçlerinde yerel yönetimler önemli görevler üstlenirken, 1980’li yıllar itibari ile yerel yönetimlerin sosyal politika uygulayıcısı rollerinde azalma yaşanmış, fakat 1990’lı yılların sonlarına doğru tekrar yükselişe geçmişlerdir. Bu dönemden itibaren yerel yönetimler istihdamı arttırıcı, işsizliği azaltıcı, bölgesel kalkınmayı destekleyici ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasını sağlayıcı çeşitli politikalar izlemeye başlamışlardır (Koçak, Arslan ve Eti, 2017: 128-130).

Bu çerçevede yerel yönetimlerin “*esnek yürütücü aktörler*” olarak sorumluluk sahalarındaki bölgesel dinamikler çerçevesinde diğer aktörlerle beraber sosyal politika uygulayıcısı olmaları gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Taşçı, 2017: 55). Sosyal belediyecilik kapsamında yerel yönetim birimlerinin gerçekleştirmesi beklenen sosyal politika uygulamaları temel alt yapı hizmetlerinin yanında, sorumluluk sahasındaki insan topluluklarının yaşam standartlarını yükselterek; dezavantajlı gruplar içinde kabul edilen kimsesiz, muhtaç, engelli, yoksul, kadın ve çocukların ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarına çözümler üreterek, onları

toplumsal yaşama adapte etmektir. Bir diğer şekilde ifade etmek gerekirse, sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde hareket eden sosyal politika uygulayıcısı yerel yönetimler, toplumsal yapı içinde “sosyal rehabilitasyon” fonksiyonunu yerine getirmektedirler (Koçak, 2017: 129). Yerel yönetimlerin sosyal politika uygulayıcısı rolleri için önemli olan bir diğer nokta da çok paydaşlı yapının sağlanmasıdır. Günümüzde özellikle sivil toplum örgütleri ve özel sektör kuruluşları da sosyal sorumluluk çerçevesinde inisiyatif olarak sosyal politika uygulayıcısı olabilmektedirler. Sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde sosyal politika uygulayıcısı olan yerel yönetimlerin, uyguladıkları politikaların başarıya ulaşması ve toplum nezdinde kabul görmesi için bahsi geçen bu paydaşları da süreçlere dâhil etmeleri önem taşımaktadır.

2. YÖNTEM

Yerli ve yabancı literatürde sosyal belediyecilik ve yerel yönetimler- sosyal politika ilişkisi üzerine çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Ancak bu çalışmaların büyük çoğunluğu sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler üzerine yoğunlaşmakta; sosyal politika kavramı ve uygulamaları genellikle dar bir kapsam da ele alınarak incelenmeye çalışılmaktadır. Fakat sosyal politika kavramı, gerek sosyal yardımların ve gerek sosyal hizmetlerin çok daha ötesinde ve kapsayıcı bir kavram olmakta; uygulamada da yerel düzeyde olmasa dahi ulusal düzeyde bu durum görülmektedir.

2.1. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde uyguladığı politikaları ortaya koyarak; bu politikaların sosyal politikalar kapsamında mı gerçekleştiğini belirlemektir. Sakarya Büyükşehir Belediyesinin uygulamış olduğu sosyal belediyecilik anlayışının kapsamını belirleyerek, uygulamalarının dar bir çerçeve içinde sadece sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler ekseninde mi gerçekleştiğini ortaya koyarak, sosyal politika uygulamaları adına öneriler sunmak çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Bu çerçeve de çalışmanın cevap aradığı temel sorular şu şekildedir:

- Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin hizmetleri sosyal belediyeciliğin hangi boyutlarıyla örtüşmektedir?
- Sakarya Büyükşehir Belediyesi hizmetleri sosyal politika anlayışıyla örtüşmekte midir?

Literatür taraması ile desteklenecek bir çalışmayla öncelikli olarak, çalışmanın temel sorularını cevaplandırarak, çalışmanın amaçlarına ulaşmak hedeflenmektedir. Çalışmada elde edilen veriler yorumlanırken, bu alanda daha önce yapılmış benzer çalışmalarla ve bu çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırmalı analizler gerçekleştirilmesi amaçlanmakta ve sonuç bölümünde çalışmanın amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığı tartışılarak öneriler sunulması planlanmıştır.

2.2.Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırmanın evrenini Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli sosyal çalışmacılar oluşturmaktadır. Bu çerçevede Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı bünyesinde bulunan Sosyal Hizmetler Birimi ve Engelliler Biriminde görevli sosyal çalışmacılar ile görüşmeler yapılmıştır. Sakarya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreterliğinden gerekli olan izinlerin alınması ile evreni tam olarak belirlemek mümkün olmuştur. Bu kapsam da evreni oluşturan sosyal çalışmacı sayısı 16'dır. Ancak çalışmanın yapıldığı dönem itibari ile tüm dünyayı etkisi altına alan "Covid-19" salgını nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarının esnek çalışmaya geçmesi sonucu sadece 12 sosyal çalışmacıya ulaşmak mümkün olmuştur ve bu doğrultuda çalışmanın örneklemini 12 sosyal çalışmacı oluşturmaktadır. Araştırma yöntemlerinden nitel tekniklerin seçilme sebebi ise, gerek evrenin ve gerek örneklemin küçüklüğü, bundan dolayı nicel araştırma tekniklerine uygun olmamasıdır. Bu doğrultuda nitel araştırma tekniklerinden görüşme/mülakat tercih edilerek çalışma gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Gerçekleştirilen araştırmalarda örnek kütlemin küçük olması gibi durumlar, araştırma da ortaya çıkan sonuçların tüm evren açısından genelleme yapılmasını zorlaştırmaktadır. Betimsel olarak yapılan araştırmalarda, örneklemin en az % 10 seviyesinde olması, evrenin tamamının küçük olması durumunda ise en düşük % 20 düzeyinde olması önemli bir konudur. Yapılan çalışmada korelasyona dayalı bir araştırma amaçlanıyorsa, en az 30 ve bununla beraber nedenselliğe dayalı karşılaştırma içeren araştırmalarda da her grubu temsilen en düşük 30 katılımcı gerekmektedir. Fakat, deneyselliğe dayalı araştırmalarda, çalışmaya dâhil grupların tamamını temsilen 15'er gibi daha düşük sayıda denek de, varılan sonuçların geçerliliğini sağlamaktadır. Bu çerçevede dikkat edilmesi gereken, örneklemin büyüklüğünün, çalışma sonuçlarının hem geçerliliğini hem de güvenilirliğini arttıracak olmasıdır (Arlı ve Nazik, 2001: 77). Çalışmamızda evrenin tamamı 16 kişiden oluşmakta ve 12 kişiye ulaşılmış bulunmaktadır. Bu noktada evrenin küçük olması dikkat çeken bir noktadır. Evrenin küçük olması durumunda en düşük % 20 seviyesinde örneklem seçimi gerekmekte ve yine bu çalışma kapsamında seçilen örneklem evrenin % 75'lik kısmını temsil etmemektedir. Bu açıdan seçilen örneklemin evreni temsil etme gücüne sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Nitel çalışmalar da elde edilen verilere, yapılan çalışmanın konusu ve kapsamı ile bağlantılı olacak biçimde birincil kaynaklardan ulaşılması önemli bir konudur. Nitel araştırmalarda dikkat çeken hususlardan bir diğeri de, seçilen örneklemin büyüklüğüdür ve bu durum araştırmacıların ulaşabildikleri kaynakların sınırlılığı ve araştırmaya konu problemin öncelik arz eden özellikleri ile belirlenmektedir (Karataş, 2015: 69-70). Bununla beraber, yapılan araştırmalarda kullanılan nitel araştırma teknikleri içinde en yaygın olanları gözlem ve görüşme, gerek zaman

kullanımı ve gerek maliyet açısından çalışmayı gerçekleştirenleri zorlayabilmekte, aynı zamanda büyük bir örneklemin seçilmesi de ulaşılan ham verilerin analiz edilerek, yorumlanmasını güçleştirebilmektedir. Bu sebeple, nitel olarak gerçekleştirilen araştırmalarda, yapılan örneklem tercihi ile evrenin tamamını temsil gücünden ziyade, çalışmanın konusu ve içeriği ile doğrudan bağlantılı katılımcıların seçilmesiyle daha doğru sonuçlara ulaşabilecektir (Neuman, 2012: 321). Bu bakış açısından hareketle çalışma kapsamında seçilen örneklemin, sağlıklı sonuçlara ulaşmak açısından yeterli olacağı varsayılmaktadır.

Çalışma kapsamında katılımcılarla yapılan görüşmelerde, sağlıklı ve gerçekçi bilgilere ulaşılabilmesi ve katılımcıların herhangi bir baskı hissetmemeleri için kimlik bilgileri saklı tutularak açıklanmamış; ayrıca görüşmeler esnasında katılımcılara bu konuda gerekli bilgiler verilmiştir. Elde edilen ham haldeki verilerin analizi ve yorumlanması esnasında katılımcıları temsilen “K” simgesi kullanılmıştır. Yapılan çalışmada elde edilen ham haldeki verilere, görüşme tekniklerinden “yarı yapılandırılmış mülakat” tekniği ile ulaşılmıştır. Sosyal bilimlerde yapılan çalışmalarda sıklıkla kullanılan görüşme/mülakat yöntemi, çalışmaya katılan tüm katılımcıların cevaplarını karşılaştırarak, hem ortak yönlerini hem de farklı taraflarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 22). Çalışma çerçevesinde katılımcılarla mülakatlar 20.03.2020 – 09.04.2020 tarih aralığında ve önceden haber verip, randevu alarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma öncesinde yazılı olarak açık uçlu olacak biçimde soru setleri hazırlanmış ve katılımcılara yöneltilmiştir. Mülakatların tamamı telefon ile veya mail yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında karşılaşılan en önemli kısıtlılık durumu “Covid-19” virüs salgını çerçevesinde katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılamamasıdır. Telefonla ulaşılan katılımcılara bilgi verilip, kendilerinden izin alınarak cevaplar kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve bu kayıtlar sonrasında word programında yazılı hale getirilmiştir. Ayrıca katılımcılara bu cevapların araştırmacılar dışında üçüncü kişilerle paylaşılmayacağı belirtilmiştir.

2.4. Veri Analiz Tekniği

Çalışma çerçevesinde, katılımcıların cevapları karşılaştırmalı olarak (ifadeler yönünden) analiz edilerek, birbirine benzeyen ifadelerden kodlar oluşturulmuştur. Sonrasında ise katılımcıların kodlanan yanıtları içerik analizi ile incelenmiş ve çeşitli sonuçlara varılmaya çalışılmıştır. Katılımcıların açık uçlu olarak hazırlanıp, kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevaplardan kodlamalar yapılırken QDA Miner, Nvivo vb. herhangi bir program kullanılmamış, ulaşılan ham veriler ve kodlamalar araştırmacılar tarafından taranarak karşılaştırılmıştır. İçerik analizi, katılımcıların yanıtlarındaki kelimeleri, cümleleri ve kavramları ele alarak, bunlar arasındaki bağlantı ve ilişkileri analiz edip, inceleyerek ulaşılan ham verileri açıklamayı hedeflemektedir. İçerik analizi yöntemiyle çeşitli temalar oluşturulmakta; bu temaların oluşturulmasında ortak ifadeler veya benzer cümleler ve kelimelerden faydalanılmaktadır (Krippendorff, 2004: 18). Çalışma

da benzer kelimeler kullanılarak temalar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

Yapılan görüşmeler sonucunda, ulaşılan ham veriler incelenerek analiz edilmiş ve Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde "sosyal çalışmacı" olarak görev yapan katılımcıların, Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik uygulamalarına yönelik düşünceleri ile ilgili üç sorun alanına ulaşılmıştır. Bu sorun alanları "ihtiyaçların sürekli ve hızlı biçimde değişmesi", "sunulan hizmetlerin çoğunlukla engellilere yönelik olması" ve "sunulan hizmetlerin talep öncelikli olması" şeklindedir. Ulaşılan sorun alanları incelendiğinde, ilk sorun alanının sunulan hizmetlerden dolayı değil, hizmet sunulan kitleden kaynaklı olduğu görülmektedir. İkinci sorun alanı ise sunulan hizmetlerin hedef kitlesinden kaynaklanmaktadır. Çoğunlukla engellilere yönelik olarak gerçekleştirilen hizmet sunumları, sosyal politika kapsamındaki diğer dezavantajlı grupların ikinci planda kalması gibi sonuçları doğurabilmektedir. Üçüncü sorun alanı ise hizmet sunumlarından çok hizmet planlama ile ilgili olup, planlama sürecinin taleplere bağlı olduğunu göstermektedir. Katılımcıların sorun alanları çerçevesinde verdiği cevapların istatistiksel olarak dağılımı Tablo 3.1. de verilmektedir.

Tablo 3.1. Sakarya Büyükşehir Belediyesinin Sosyal Politika Uygulamalarına Yönelik Sorun Alanları

SORUN ALANLARI	N (K)	Sorun	%
İhtiyaçların sürekli ve hızlı biçimde değişmesi sorun alanı.	12	4	33,3
Sunulan hizmetlerin çoğunlukla engellilere yönelik olması sorun alanı.	12	12	100
Sunulan hizmetlerin talep öncelikli olması sorun alanı.	12	6	50

Görüldüğü üzere katılımcıların önemli bir kısmı belirlenen temalar çerçevesinde ortaya çıkan üç sorun alanına yönelik cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplar literatür ile karşılaştırmalı olarak analiz edilerek yorumlanmış ve her sorun alanı ile ilgili çeşitli sonuçlara ulaşılmıştır.

3.1. İhtiyaçların Sürekli ve Hızlı Biçimde Değişmesi Sorun Alanına Yönelik Bulgular

Mülakat yapılan Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli sosyal çalışmacıların, "ihtiyaçların sürekli ve hızlı biçimde değişmesi" sorun alanı çerçevesinde belirttiği problemler; "farklılaşan ihtiyaçlar", "yeni sorunlar" ve "kişisel farklılıklar" biçimindedir. Bu doğrultuda görüşme gerçekleştirilen sosyal çalışmacıların yanıtlarından örnekler Tablo 3.1.1. de görülmektedir.

Tablo 3.1.1. İhtiyaçların Sürekli ve Hızlı Biçimde Değişmesi Sorun Alanına Yönelik Görüşme Örnekleri

K 2	Belediyemiz ve tüm çalışanları olarak ihtiyaç sahiplerinin her türlü sorunu ile 7/24 ilgilenmekteyiz. Ancak farklı ihtiyaçlar ortaya çıktığında bunları karşılayabilmemiz normal olarak zaman alabiliyor..
K 8	Belediyenin tüm imkân ve olanakları her zaman için vatandaşlarımızın hizmetinde. Ancak günümüzün en büyük problemi, sürekli yeni sorunlarla karşılaşmamız. Bu normal bir durum çünkü hem insanlar hem de dünya hızla değişiyor..
K 11	Burada bence dikkate alınması gereken asıl nokta kişisel farklılıklarda yatıyor. Çünkü aynı sorunla mücadele eden insanlar birbirlerinden farklı oluyor ve bu sorunlara verdikleri tepkilerde farklılaşıyor..

Sosyal politikalara olan ihtiyaçlar ve bu ihtiyaçlarla ilgili yaşanan dönüşümlerin literatürde de kendisine yer bulduğu görülmektedir. Taşğın ve Özel (2011: 188-189) yaptıkları çalışmada birbiri ile bağlantılı üç noktaya dikkat çekerek ihtiyaç duyulan sosyal politikalar kapsamındaki hizmetlerde ortaya çıkan değişimlere vurgu yapmaktadırlar. Bu noktalardan ilki artan yoksulluk ve yoksulluğun görünümündeki değişimler, ikincisi neo-liberal politikaların yükselişiyle birlikte devletin küçülmesi ve gerek sosyal yardımların ve gerek sosyal hizmetlerin sunumunda yaşanan değişimlerdir. Dikkat çekilen üçüncü nokta ise sosyal politika kapsamındaki hizmetlerin sunumunda standartların yükseltilmesi ihtiyacıdır. Yine T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın¹ (2015: 9-12) yayınladığı "Türkiye'de Sosyal Hizmet ve Yardımların Yeniden Organizasyonu" isimli çalışmada, küreselleşme sürecinin beraberinde getirdiği değişimden ve sosyal politikalarını da bu değişimlerden etkilendiğinden bahsetmektedir. Yerleşme eğilimine dikkat çekilen bu çalışmada yine devletin küçülen rolünden ve sosyal yardımlar ile sosyal hizmetlerde yaşanan değişimlerden bahsedilmektedir. Görüldüğü üzere katılımcıların verdiği cevaplar literatürü destekler niteliktedir. Bu çerçevede konu ele alındığında yaşanan sosyal, ekonomik ve kültürel değişimlerin sosyal politikalara ihtiyaç duyan kesimlerin bu ihtiyaçlarının boyutlarını ve biçimlerini değiştirmesi normal bir süreç olarak kabul edilebilir. Sakarya Büyükşehir Belediyesi özelinden bir genelleme yapılırsa yerel yönetimlerin de bu değişime ayak uydurması ve hızlı bir şekilde tepki verebilmesi sosyal politikaların daha doğru ve sağlıklı bir biçimde uygulanması noktasında önem taşımaktadır.

3.2. Sunulan Hizmetlerin Çoğunlukla Engellilere Yönelik Olması Sorun Alanına Yönelik Bulgular

Görüşme gerçekleştirilen Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli sosyal çalışmacıların "*sunulan hizmetlerin çoğunlukla engellilere yönelik olması*" sorun alanı doğrultusunda ortaya koyduğu problemler genellikle engelli bireylerin

1 İlgili Bakanlık günümüzde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın birleştirilmesi sonucu "T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı" olarak yer almaktadır.

sorunlarına çözüm üretmek şeklindedir. Tüm katılımcılar sunulan hizmetlerden bahsederken öncelikle engellilerden ve engelliler için sunulan hizmetleri ön plana çıkarırken, katılımcıların bir kısmı da sadece engelli bireylerin sorunlarından ve getirilen çözümlerden söz etmişlerdir. Bu doğrultuda görüşme gerçekleştirilen sosyal çalışmacıların yanıtlarından örnekler Tablo 3.1.2. de görülmektedir.

Tablo 3.1.2. Sunulan Hizmetlerin Çoğunlukla Engellilere Yönelik Olması Sorun Alanına Yönelik Görüşme Örnekleri

K 3	Kurumumuzda <i>engellilere</i> yönelik strateji geliştirme, engellilere sunulan hizmetlerdeki kaliteyi artırma, engelli bireylerin yaşama daha aktif katılabilmeleri için; eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik vb. alanlarda yürütülen hizmetler ile ilgili farkındalık oluşturma amacıyla sosyal politikalar üreten, <i>engellilerin</i> toplumsal entegrasyonu artırıcı ve toplum içinde daha fazla sosyalleşmelerine imkân sağlayıcı çeşitli strateji ve çözüm önerileri oluşturulmaktadır..
K 7	<i>Engelliler</i> için sağlanan tekerlekli sandalye, akülü araçlar gibi medikal yardımlar hem engellinin bakımını sağlamakta olan yakınlarına hem de <i>engellinin</i> bireysel olarak öz bakımını ve ihtiyaçlarını sağlaması için kolaylıklar sağlamaktadır. Toplum içinde bir fert olarak kendini ifade edebilmektedirler. Hem <i>engellilerimize</i> hem de anne, baba, eş, kardeş gibi yakınlarına her birinin bulunduğu durum göz önünde bulundurularak gerek psiko-sosyal gerekse teknik bilgiler açısından birçok geliştirici önlemler ve eğitimler verilmektedir..
K 12	<i>Engelli bireylere</i> sunduğumuz yardım paketleri ve hobi kursları varoluşlarını kazandırıp kendilerine toplumda bir alan oluşturmuştur. <i>Engellilere</i> sağladığımız ulaşım ve teknik yardımlar sosyal ve ev hayatlarında olası kriz durumlarını yönetmelerini kolaylaştırmaktadır..

Engellilik kavramı ile ilgili bir tanım yapmak gerekirse, en geniş anlamda engellilik, bireylerin sosyal yaşama katılımlarını sınırlayan durumları belirtmektedir. Diğer bir ifadeyle engellilik durumu, engelli kişinin, bu durumuyla bağlantılı olarak sosyal hayatta kendisinden beklenen rolleri gerçekleştirememesi durumudur (Uzunoglu, 2019: 187). Genç ve Çat (2013: 365) engellilik durumunu sosyal dışlanma unsuru olarak belirterek, engelli bireylerin sosyal yaşam içindeki ilişkilerden, toplumsal ve kültürel faaliyetlerden dışlanmalarını, bununla beraber temel hizmetlere ulaşmalarının engellenmesinin ikinci bir engellilik olduğunun altını çizmektedirler. Sosyal politikaların uygulama alanında bulunan engelli bireylerin, bu dezavantajlılık durumlarından dolayı bir takım hizmetlere ihtiyaç duymaları, ihtiyaç duydukları bu hizmetlerin yerel yönetimlerce karşılanması günümüzün yaygın uygulamalarındandır. Belirtmek gerekir ki yerinde ve doğru bir uygulama olan bu durum, engelli bireylerin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama uyum sağlayarak, toplumsal yapı içinde kendilerinden beklenen rolleri gerçekleştirmelerine de önemli katkılar sunmaktadır. Burada belirtilmesi gereken engelli bireylerle beraber sosyal politika uygulamalarının içinde yer alan diğer dezavantajlı gruplardır. Ülkelere, kültürlere ve hatta iklimsel koşullara göre değişiklik gösterebilen dezavantajlılık durumlarını belirli bir tanım içinde sıralamak çok mümkün olmamakla beraber, Yasım'ın (2019) editörlüğünde yapılan

ve işgücü piyasasında dezavantajlı grupların durumunu ele alan bir çalışmada, engelli bireylerle birlikte diğer dezavantajlı gruplarda sayılmaktadır. Bu ve diğer birçok çalışmada sayılan dezavantajlı grupları engelliler, kadınlar, çocuklar, göçmenler, eski hükümlüler, gençler, yaşlılar vb. olarak sıralamak mümkündür. Bu çerçevede yerel yönetimlerin sosyal politika uygulamalarının ağırlıklı olarak bir gruba yönelmesi hem uygulama açısından hem de toplumsal düzen açısından çok yeterli olmamaktadır.

3.3.Sunulan Hizmetlerin Talep Öncelikli Olması Sorun Alanına Yönelik Bulgular

Mülakat yapılan Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nde görevli sosyal çalışmacıların, "sunulan hizmetlerin talep öncelikli olması" sorun alanı çerçevesinde belirttiği problemler; "*talep gelmesi*", "*ihtiyaçın belirtilmesi*" ve "*bize ulaşılması*" biçimindedir. Bu doğrultuda görüşme gerçekleştirilen sosyal çalışmacıların yanıtlarından örnekler Tablo 3.1.3. de görülmektedir.

Tablo 3.1.3. Sunulan Hizmetlerin Talep Öncelikli Olması Sorun Alanına Yönelik Görüşme Örnekleri

K 4	Kurum olarak bize <i>gelen talepleri</i> en hızlı biçimde değerlendirmekteyiz ve <i>talepler doğrultusunda</i> planladığımız hizmetleri ihtiyaç sahiplerine hızlı bir biçimde ulaştırıyoruz..
K 6	Hizmet sunduğumuz vatandaşlarımızın <i>ihtiyaçları belirdiğinde</i> hızlı ve etkin bir biçimde bu ihtiyacı karşılamak için gerekenleri yapmaktayız..
K 10	İhtiyaç sahibi vatandaşlarımız çeşitli vasıtaları kullanarak bize ulaşabilmekte. İhtiyaç sahibi vatandaşlarımızın bize ulaşması durumunda gereken aksiyon hızlı bir şekilde alınmaktadır.

Sosyal politikalar kapsamında sunumu gerçekleştirilen hizmetlerin talepler doğrultusunda ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması normal bir süreçtir. Ancak günümüz sosyal politika uygulamaları kapsamında konu ele alındığında, yerel yönetim birimlerinin sadece sosyal politika uygulayıcısı değil, aynı zamanda sosyal politika planlayarak, üreten kurumlar olmaları gereği de ortaya çıkmaktadır. Sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde yerel yönetimlerin ihtiyaçlar ortaya çıkmadan önce yapacakları planlar ve hizmet sunumlarını bu duruma göre planlamaları, birçok sorun henüz ortaya çıkmadan önlem alınarak, sonuçlarının hafifletilmesinde yardımcı olacaktır.

4.TARTIŞMA

Günümüz anlayışında sosyal belediyecilik kavramı, gerek uygulama ve gerek üzerindeki tartışmalar açısından sosyal politikalardan bağımsız olarak düşünülmesi neredeyse imkânsız hale gelen bir kavram olmuştur. Klasik belediyecilik anlayışı olan alt yapı hizmetlerinin sunumu ve hizmet götürülen kesimin fiziksel ve maddi ihtiyaçlarının karşılanmasının aksine, sosyal belediyecilik anlayışı, bireylerin

sosyal, kültürel ve manevi ihtiyaçlarına öncelik veren bir yaklaşımla hareket ederek toplumsal dayanışma ve huzurun tesis edilmesinde önemli görevler üstlenmektedir. Özellikle 1980'li yıllardan sonra neo-liberal politikaların yükselişe geçmesi ve bunun sonucunda ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamda devletin rolünün giderek azalması, ortaya çıkan boşluğun yerel yönetimler tarafından doldurulmasını zorunlu kılmış; bu bakış açısıyla yerel yönetimler sadece hizmet uygulayan değil, aynı zamanda hizmet planlayarak üreten bir role bürünmüşlerdir.

SONUÇ

Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin sunduğu hizmetleri değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışma ile sunulan hizmetlerin sosyal belediyecilik kapsamı çerçevesinde sosyal politikaları kapsayıp kapsamadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın cevap aradığı sorulardan ilki olan "*Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal belediyecilik uygulamaları sadece sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler çerçevesinde mi gerçekleşmektedir?*" sorusunun cevabı bu çalışma özelinde evet olarak gerçekleşmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucu ulaşılan verilerin büyük bir kısmı, sunulan hizmetlerin ağırlıklı olarak engelli, yaşlı ve bakıma muhtaç bireylere yönelik olduğunu ve bu hizmetlerin sosyal ve kültürel ihtiyaçların karşılanmasından çok maddi ve fiziksel ihtiyaçların karşılanmasına yönelik olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında cevap aranan ikinci soru olan "*Sakarya Büyükşehir Belediyesinin sosyal belediyecilik uygulamaları günümüz anlamında sosyal politikalarla örtüşmekte midir?*" sorusunun cevabı ise kısmen evet olarak gerçekleşmiştir. Özellikle sosyal politikaların uygulanması kapsamında belediye içinde uzman kişilerden oluşan birimlerin kurulmuş olması Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal politikalara verdiği önemin göstergesi olmaktadır. Yine bunun yanında belediyenin sunduğu hizmetlere ihtiyaç duyan vatandaşların taleplerinin dikkate alınarak, kendilerine ihtiyaç duydukları hizmetlerin hızlı ve etkin bir biçimde ulaştırılması da Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nin klasik belediyecilik anlayışının ötesinde, günümüzün sosyal belediyecilik yaklaşımı ile hareket etmeye çalıştığıın göstergelerinden biridir.

Yerel yönetimlerin sosyal politikaların birer planlayıcısı ve uygulayıcısı olmaları, sosyal belediyecilik anlayışı ile hareket ederek hizmet sunduğu vatandaşlarının sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarına eğilmeleri günümüz şartları doğrultusunda elzem bir durumdur. Bunun için yerel yönetimlerin yerine getirmesi gerekenleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

- Sosyal politikaların üretilerek, uygulanabilmesi için uzman kadroların istihdam edilmesi,
- Hizmet götürülen vatandaşların sosyal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarının tespit edilebilmesi için çeşitli mekanizmalar geliştirilmesi,

- Yerel yönetimlerin karar alma ve uygulama mekanizmalarına hizmet götürülen kitlenin de dâhil edilmesi,
- Çeşitli saha araştırmaları ve çalışmalarla ortaya çıkması muhtemel kimi sorunlar, henüz ortaya çıkmadan çözüm üretilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar yapılması,
- Hizmet götürülen kitlenin sosyal ve demografik olarak analiz edilerek, ihtiyaç sahiplerinin belirlenmesidir.

Özellikle yerel yönetimlerin hizmet sunumu gerçekleştirdikleri yerel halkın ihtiyaçlarının ülkelere, bölgelere ve hatta aynı bölge içinde iklimsel şartlara göre dahi farklılaşabildiği düşünüldüğünde sunulan bu önerilerin çalışma kapsamı açısından değerlendirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Genel anlamda bir değerlendirme yapmak gerekirse, sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler günümüzde önemini arttırarak korumakla beraber, özellikle neo-liberal politikaların ağırlık kazanmasıyla yetersiz kalmaktadırlar. Devletlerin ekonomik, sosyal ve kültürel hayattan yavaş yavaş çekilerek rollerinin azalması, ortaya çıkan bu boşluğun yerel yönetimlerce doldurulmasını zorunlu hale getirmektedir. İlerleyen süreçte tüm yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik anlayışını benimseyerek, sosyal yardımların ve sosyal hizmetlerin ötesinde, daha kapsayıcı bir konumda bulunan sosyal politikalara ağırlık vermeleri, sadece dezavantajlı gruplara değil, aynı şekilde tüm vatandaşlara sosyal, kültürel ve ekonomik hizmetler götürmeleri ve sundukları tüm hizmetleri bu doğrultuda dizayn etmeleri gerekmektedir.

EVALUATION OF SAKARYA METROPOLITAN MUNICIPAL SERVICES IN THE CONTEXT OF TRANSITION FROM SOCIAL MUNICIPALITY TO SOCIAL POLICY

1.INTRODUCTION

“Local governments” and “social policies”, which are two concepts that are addressed together frequently today, are constantly being discussed by researchers, especially with the neo-liberal economic policies that started to rise after the 1980s. Problems were encountered in the gradual decline of the role of the state apparatus in social, cultural and economic life, especially in meeting the needs of disadvantaged groups and it was thought that this gap could be filled by local governments.

The relationship between local governments and social policies is beyond the infrastructure services that are the traditional duties and functions of local governments. In this context, it is necessary to take into consideration the social, cultural and economic needs of the citizens to whom local administrations provide

services and to act on these facts in order to turn the produced policies into service.

Although the policies implemented in the context of social assistance and social services are of great importance especially for disadvantaged groups within the framework of today's social life, they are insufficient in terms of social structure. The change in the understanding of social policies in the historical process is the most important indicator of this situation. Today's social policy approach and the services offered in this direction target all segments of the society without any separation points.

In this study, it was tried to determine whether the services of Sakarya Metropolitan Municipality are within the scope of social assistance and social work or at a wider social policy level. The data collected through interviews were analysed with the content analysis technique. As a result, it was understood that the services of Sakarya Metropolitan Municipality mostly remained at the level of social assistance and social service, and the services targeted especially by Sakarya Metropolitan Municipality focused on social services rather than social policy.

2. RESEARCH METHOD AND FINDINGS

The purpose of the study is to reveal the policies implemented by Sakarya Metropolitan Municipality within the framework of social municipality understanding; to determine whether these policies are realized within the scope of social policies. Another purpose of the study is to determine the scope of the social municipality understanding implemented by the Sakarya Metropolitan Municipality and to present recommendations on behalf of social policy applications by revealing whether their implementations are realized only within the framework of social benefits and social services within a narrow framework. In this framework, the basic questions that the study seeks answers are as follows:

- Which aspects of social municipality do the services of Sakarya Metropolitan Municipality match?
- Do the services of Sakarya Metropolitan Municipality coincide with the understanding of social policy?

As a result of the interviews, the raw data reached were analyzed and analyzed, and three problem areas related to the thoughts of the participants who are working as a "social worker" in Sakarya Metropolitan Municipality regarding social municipal practices are reached. These problem areas are "changing the needs continuously and rapidly", "the services offered are mostly for the disabled" and "the services provided are the priority of demand". When the problem areas reached are examined, it is seen that the first problem area is not due to the services provided, but because of the service provided. The second problem area arises from the target audience of the services provided. The services provided mostly for the disabled can have consequences such as other disadvantaged groups within the scope of

social policy. The third problem area is more about service planning than service provision and it shows that the planning process depends on the demands.

3.DISCUSSION AND CONCLUSION

With this study, which aims to evaluate the services offered by Sakarya Metropolitan Municipality, it is tried to be determined whether the services provided include social policies within the scope of social municipality. The first question asked by the study, “Is the social municipality practices of Sakarya Metropolitan Municipality realized only within the framework of social benefits and social services?” The answer to the question was true in this study. A large part of the data obtained as a result of the interviews with the participants reveals that the services provided are mostly aimed at people with disabilities, elderly and in need of care, and that these services are aimed at meeting physical and physical needs rather than meeting social and cultural needs.

Generally speaking, although social aids and social services are increasingly important, they are inadequate, especially with the emphasis of neo-liberal policies. The gradual decline of the states by withdrawing from economic, social and cultural life necessitates that this gap is filled by local governments. In the following period, all local governments adopt the understanding of social municipality and focus on social policies that are more inclusive, beyond social benefits and social services, deliver social, cultural and economic services not only to disadvantaged groups but also to all citizens.

KAYNAKÇA

- Altan, Ö., Z. (2011) "Sosyal Politika", Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 900, Eskişehir.
- Arlı, S. ve Nazik, M. H. (2001), "Bilimsel Araştırmaya Giriş", Gazi Kitabevi, Ankara.
- Bedir, E., Özaydın, M., M. ve Metin, B. (2013) "Sosyal Politika 1", Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 1589, Eskişehir.
- Beki, A. (2008) "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği)", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, SBE, Sakarya.
- Çelik, A. (2014) "Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği", Gazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, 16/1, Ankara.
- Ersöz, H., Y. (2003) "Doğuşundan Günümüze Sosyal Politika Anlayışı ve Sosyal Politika Kurumlarının Değişen Rolü", İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi Mecmuası, Cilt 53, Sayı 2, İstanbul.
- Ersöz, H.,Y.(2011) "Sosyal Politikada Yerelleşme", İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 2010-99, İstanbul.
- Genç, Y. ve Çat, G. (2013), "Engellilerin İstihdamı ve Sosyal İçerme İlişkisi", Akademik İncelemeler Dergisi, Cilt 8, Sayı 1.
- Güneş, İ. (1996) "Yerel Yönetimler ve Siyasal Faktörler", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 4, Adana.
- Karataş, Z. (2015), "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", Sosyal Hizmet E-Dergi, Cilt 1, Sayı 1.
- Kessler, G. (1945) "İçtimai Siyaset", Çev. Orhan Tuna, Gençlik Kitabevi Neşriyat, İçtimai Eserler Serisi, No 3, Milli Mecmu Basımevi, İstanbul.
- Koçak, O. (2017) "Belediyelerde Sosyal Politika Uygulamaları ve Pendik Belediyesi Örneği", OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Yıl 7, Cilt 7, Sayı 12.
- Krippendorff, K. (2004), "Content Analysis: An Introduction To Its Methodology", Sage Publication, USA - New York.
- Neuman, L.(2012), "Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar: Cilt 2", 5. Baskı, Yayın Odası, İstanbul.
- Öztürk, H. ve Gül, H. (2012), "Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif Mi?" IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Pektaş, E. K. (2010) "Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar", Sakarya Üniversitesi Akademik İncelemeler Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, Sakarya.
- Şenkal, A. (2017) "Küreselleşme Sürecinde Sosyal Politika", Umuttepe Yayınları, Kocaeli.
- Talas, C. (1997) "Toplumsal Politika", İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Talas, C. (1992) "Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi", Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Taşçı, F. (2017) "Türkiye'de Sosyal Politika ve Dönüşüm: Zihniyet, Aktörler, Uygulamalar", Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Yayınları, Ankara.
- Taşgın, N. Ş. ve Özel, H. (2011), "Türkiye'de Sosyal Hizmetlerin Dönüşümü", Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, Cilt 22, Sayı 2.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2015), "Türkiye'de Sosyal Hizmet ve Yardımların Yeniden Organizasyonu", Araştırma ve Politika Serisi 21, Ankara.
- Tezgel, O. (2013) "Sosyal Politika", Sendikacılık Akademisi Ders Notları 2 (SBF), Türk-İş Yayınları, Aydoğdu Ofset, Ankara.
- Tokol, A. (2013) "Uluslararası Sosyal Politika", Genişletilmiş 2. Baskı, Dora Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- Toprak, D. ve Şataf, C. (2009) "Türkiye'de Yerel Yönetimler Reformu Çerçevesinde Sosyal Belediyecilik Yaklaşımı", Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt 1, Sayı 1.

- Uçaktürk, T., Uçaktürk, A. ve Özkan, M. (2009) “Yerel Yönetimlerde Sosyal Sorumluluk Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Biga Belediyesi Örneği”, VI. Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Uzunoglu, E. (2019), “Engelli Bireylerin Toplumsal Yaşama Katılımında Yerel Yönetimlerin İşlevleri: Sakarya Büyükşehir Belediyesi Örneği”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl 7, Sayı 94.
- Ünlü, U. (2016), “Sosyal Belediyecilik Anlayışının E-Belediyecilik Uygulamalarına Entegre Edilmesi”, Sayıştay Dergisi, Sayı 12, Temmuz-Eylül.
- Yasım, Y. K. (2019), “İşgücü Piyasasında Dezavantajlı Gruplar”, Edi. Yavuz Kağan Yasım, Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları, Ankara.
- Yenihan, B. (2017) “Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Güvenlik: Dünyada ve Türkiye’de Gelişimi Üzerine Bir Karşılaştırma”, Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 15, Sayı 30, Çanakkale.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008), “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara.
- Yilmazer, A. (2005) “Belediye Yöneticilerinin İş Ahlakı ve Sosyal Sorumluluğa Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Adapazarı Büyükşehir ve Merkez Belediyesinde bir Araştırma”, 2. Etik Sempozyumu, <http://www.etiksempozyumu.sakarya.edu.tr/etik/3.2/3Aydin%20Yilmazer.pdf>, Erişim Tarihi 19.03.2019.

KATKI ORANI / CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA / EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR / CONTRIBUTORS
Fikir veya Kavram / <i>Idea or Notion</i>	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak / <i>Form the research hypothesis or idea</i>	Mustafa ÇÖPOĞLU
Tasarım / <i>Design</i>	Yöntemi, ölçeği ve deseni tasarlamak / <i>Designing method, scale and pattern</i>	Mustafa ÇÖPOĞLU
Veri Toplama ve İşleme / <i>Data Collecting and Processing</i>	Verileri toplamak, düzenlenmek ve raporlamak / <i>Collecting, organizing and reporting data</i>	Mustafa ÇÖPOĞLU
Tartışma ve Yorum / <i>Discussion and Interpretation</i>	Bulguların değerlendirilmesinde ve sonuçlandırılmasında sorumluluk almak / <i>Taking responsibility in evaluating and finalizing the findings</i>	Mustafa ÇÖPOĞLU
Literatür Taraması / <i>Literature Review</i>	Çalışma için gerekli literatürü taramak / <i>Review the literature required for the study</i>	Mustafa ÇÖPOĞLU